

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 16 kor.
 Negyedévre... — 4 „
 Helyben háshor hordva:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszadási
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Árnyékos szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 23.

A törvénytelen gyermekek helyzete.

Azon polemia során, mely a törvénytelen gyermekek helyzetéről a jogászegyletben és a sajtóban kifejlődött, dr. Berkovits Ferencz tegnap a N—d-ban nyílt levelet intézett hozzánk.

Meg kell itt vallanunk, hogy e levelet hozzánk is beküldte Berkovits ur közlés végéig, de mi nem adtunk helyet annak, mert nem vagyunk hajlandók hit- és erkölcsellenes tanainak propagandát csinálni.

E nyílt levél végén azt írja dr. Berkovits ur, hogy ő is azt tekinti céljának, a mit mi: a közerkölcsek javítását. Örvendünk rajta. Hanem ez nem zárja ki azt, hogy ne kifogásoljuk azt az utat, a melyen célját el akarja érni és ne emeljünk szót az ellen, mintha a végpont szentesíténé az utat, a cél az eszközök. Dr. Berkovits ur végső soraiból pedig ez tűnnék ki.

Eme fölötté kevéssé liberális befejezés után még konstatálhatjuk, hogy dr. Berkovits ur egy látszólagos engedményt tesz. Most már a tizparancsot nem a hit, hanem csak a »gyakorlati erkölcs« terén akarná megváltoztatni.

Van ebben egy kis ravaszság, de egy nagy képtelenség is. Volna e szerint két negyedik parancsunk: a hit parancsa a gyermekeket föltétlenül, a »gyakorlati erkölcs« pedig föltételelesen kötelezné. Ezzel ellentétbe kerülnének hit és erkölcs és ki lehetne mutatni schwarz auf weiss, hogy a hit nem alapja az erkölcsnek. Bizonyos körök évszázadok óta hiába igyekeznek ezen, dr. Berkovits urnak egy szóval sikerülne s ama bizonyos köröket örök hálára kötelezné ezzel az egy szóval.

Ez a bűvös szó volna a »gyakorlati erkölcs«, mely tehát ellentétbe helyeztetnék a vallásos, az elméleti stb. erkölcsökkel.

Itt a hiba. Mindenféle erkölcs nincs, hanem csak egyféle. Valamely tett vagy erkölcsös elméletileg és gyakorlatilag, vagy nem az. A »gyakorlati erkölcs« ily élesen kiemeelve voltaképpen elkeresztelés, a melylyel az erkölcsstelenység nagy birodalmának egy részét lehetne az erkölcs álnévvel feldiszipíteni. Fényes példa rá éppen a jelen vita, melyben dr. Berkovits ur és pártfelei a társadalmi viszonyok javítására a törvénytelen viszonyokat szépítgetik, az igazi erkölcs megvetése elől szinte félve rejtegetik, majdnem a törvényessel egy

rangra emelik — és miért? Mert a törvényességet védi a hit. Ezért kellett kitalálni a »gyakorlati erkölcs« műszavát, a melynek lényege a praktikus megalkuvás az emberi kicsapongásokkal, megegyezés 50%-re; a mint először mondtuk: merkantil erkölcsök, adsi-nesze.

A »gyakorlati erkölcs« előtt a házasságkötés pusztá alakiság. Ez tehát gyakorlati erkölcsi szempontból még semmire sem kötelezi a (maradjunk a praktikus stílnél) »szerződő üzleti feleket«: a férfit és nőt. Kötelességeik az üzleti tárgy, a gyermek születésével támadnak, de akkor sem egymás, hanem a gyermek irányában. Hova lesz akkor a házastársi szeretet, mely alapja az egész társadalomnak, az emberiség egész haladásának? Hiszen ezen az impraktikus, »pusztá alakiságon« nyugszik a szülők és gyermekek egész viszonya, ebben találja kiirthatlan gyökerét Isten parancsa is: Tiszteld atyádat és anyádat, ez a »pusztá alakiság« nemzedékek sorát eldöntő nagy lépés, melyet az ember mindig és mindenütt nemes formák közt tett, melyet megszentelt a hit, magasra emelt a törvény és a mely az emberiség haladása folytán csak nyert megbecsülésben — oh, mikor a »praktikus erkölcs« ezen akar részt ütni, fölötté impraktikusnak mutatkozik!

Nem kell tehát az erkölcsi szabályokon semmit sem változtatni. Nem kell a Szentírás erkölcsi felfogása helyébe bizonyos »gyakorlati erkölcsöket« csempészni. Egyszerűen végre kell hajlani Isten parancsolatát a miaga egész terjedelmében.

Nagyon téved Berkovits ur, mikor azt állítja, hogy ez »erkölcsi előírás« (t. i. a tizparancsot) csak a gyermekekre ró kötelességet, ellenben a szülőre semmit. Már a mózesi törvény is nemcsak előírja a szülők kötelességeit, hanem — a zsidó nép érzéki természetének megfelelőleg — ugynevezett erős fenyegetésekkel kényszeríti és jutalmakkal édesgeti őket e kötelességek teljesítésére. A tizparancsot szövegében ezeket mondá az Ur Mózesnek: »Én vagyok a te Urad Istened, erős, bosszuálló, megbüntető az atyák gonoszságát fiaikban harmad és negyediziglen azoknál, kik engem gyűlölnék; és irgalmasságot cselekedvén ezeriglen azokkal, kik engem szeretnek és megtartják parancsaimat« (Exodus, 20, 5. 6.) Még jobban megerősíti a szülőknek gyermekeik iránti kötelességeit a keresztény szeretet parancsolatja.

Helytelenül következett tehát dr. Berkovits ur, ha úgy tünteti fel a dolgot,

mintha ő találta volna fel Kolumbus tojását: a szülők kötelességeit. Már Mózes előtt is ismerték azokat, hisz a tizparancsot (a 3-ik kivételével) a természet-törvény §§-ait szedte egybe és szomorú viszonyokra mutatna, ha éppen ma kellene azokat újból, szigorított formában kiadni.

A törvénytelen gyermekek helyzetének javításán mi is munkálkodunk, de mikor a gyermek érdekében mindenre készek vagyunk, nem ugrunk túl a határon s határozottan visszautasítunk minden olyasféle kísérletet, mely már nem a törvénytelen gyermeket, hanem a törvénytelen viszonyt ápolgatná. Mert az már nem a gyermeket védi, hanem a családot támadja s a női méltóságot, a kereszténység dicső vivmányát lealázza.

Ezzel szemben igazán kissé naiv dolog a Tiszántúlból halászni ki a felsorolt híreket. Pikáns volna a dolog, ha azok ellenünk bizonyítanának. De az apr. 5-iki lelecz esetében csak azért keressük az anyát, mert mater semper certa est és azért mondtuk az anyát bünösnek, mert 100 közül 99 esetben nem az apa, hanem az anya hagyja el gyermekét. Erre a »rideg« férfi sokkal kevésbé képes.

A másik dologra vonatkozólag a Tiszántúl április 15-iki vezércikkének írója azt kárhoztatja, hogy a *szabadkőműves páholyban* mondjuk a társadalom bizonyos rétege bojkottirozását, társadalmi üldözését, tönkre tevését egy gazdag nagyapának elhatározni kívánta, mivel törvénytelen gyermekétől származott unokáival való elbánásával nem volt megelégedve. Hisz ez valóságos összeesküvés volna egy ember üldözésére. És honnan venné a titkon működő páholy ezt a sötét rettenetes birói hatalmat itélni egy ember fölött az ő tudta, meghallgatása nélkül, mely üldözésére utasítja a társadalom egy részét egy embertársának, aki kénytelen volna szenvedni a titkos üldözést, a nélkül, hogy tudná miért s hozzá meglehet, hogy teljesen ártatlanul. Hová vezetne e rettenetes elv?! Hisz az anarchisták is megokolják egymás közt a maguk titkos összejöveteleiben a maguk elvei szerint a legártatlanabb emberek rettentő elpusztítását is.

Ha a »gyakorlati erkölcs« ezekben is védelmezni valót talál, akkor fejetetejére áll és elvágódik egész okoskodása. Ezekre támaszkodni nem pikáns, hanem a tudós dr. Berkovits urtól bámulatosan naiv dolog volt, melyet el nem hinnénk,

BOROS I.

órás és ékszerész

ajánlja dús választéku raktárát a n. é. közönség szives figyelmébe a hol is mindennemű arany és ezüst ékszerek, különféle zseborák és a legváltozatosabb kivitelű inga-órák a legjutányosabb árak mellett szolgáltatnak ki. Ugyancsak minden e szakba vágó javítások a legolcsóbb árak ellenében eszközöltetnek. A tisztelt vevőközönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel

BOROS I. órá és ékszerész.

ha saját neve aláírásával ellátva nem volna.

Berkovits ur a házasságnak, melyet ő csak pusztán »alakiságnak« tekint, úgy látszik csak azt a hasznát ismeri el, hogy pater est, quem nuptiae demonstrant. Tessék csak tovább folytatni a megkezdett támadást a házasság és a családi élet ellen, akkor majd egyáltalán nem fogják tudni, hogy ki legyen az apa s akkor kereshetik majd, hogy kire hárítsák a gyermek iránti kötelességeket.

Ezt akarják elérni Berkovits urék?

Hisszük, hogy a hithű társadalom mindenkor erélyesen vissza fogja utasítani a páholynak erre irányuló botor támadásait.

A vitából tisztán áll előttünk a következő: Dr. Berkovits Ferencz ur javítani kíván a törvénytelen gyermekek helyzetén. Ez helyes. Felszólal egy nyilvános vitán. Ez is helyes. Ott azonban elfelejti egy percze, hol is van hát voltaképpen és kiszalaszt száján egy megjegyzést a valásnak egy sarkalatos rendelkezése ellen, a mely megjegyzést más körben volt talán szándéka elmondani, hol csak sötétben helyeslőkre talált volna. A megjegyzés folytán figyelmes lett rá a közönség és sorra feltárták az ő hasra esett okoskodásának fogyatkozásait. Most aztán dr. Berkovits ur már csak álkövetkezetességből is ragaszkodik hamis okoskodásához, kapkod ide-oda s a mi legkomikusabb: a Tiszántúlt is segítségül hívna!

Fogásnak igen praktikus volna, helyesen alkalmazva pompásan beválnék. De ha az így megvédeni akart »gyakorlati erkölcsök« is csak ennyit érnek, biz azok gyatra kis erkölcsök lehetnek!

A kereskedelmi tárcza.

Ez a kérdés élénken foglalkoztatja a közvéleményt. Annyi a kombináció, hogy egész lapunkat betöltené, ha az összes neveket és a megfelelő indoklásokat közölnék; ezért csak

azokra szorítkozunk, a melyek fővárosi információk szerint komolyan számba jöhetnek. A főjelölt gróf Szapáry Gyula; főjelöltnek Szapáryt azért mondjuk, mert ő a miniszterelnök jelöltje. Szállt ezt a jelöltséget azzal indokolja, hogy a kiegyezési tárgyalások folyamán nagy tekintélyre van szükség az osztrák beamterek előtt; már pedig Szapáry előtt, a ki volt miniszter, miniszterelnök, a legöregebb titkos tanácsos és az arany gyapju vitéze, egyszerűen — kalapot emelnek. A belső munkát erős államtitkár végezhetné és ez Vörös László volna. Gróf Batthyány Lajos volt fumei kormányzó jelöltsége is előtérbe lép ugyancsak Vörös Lászlóval, mint államtitkárral. Ezek után sorakozik még Hieronymi Károly és magának Vörös Lászlónak jelöltsége. A többi a mai állás szerint még szóba sem jött.

A tisztviselők.

Állítólag elkészült már a törvényjavaslat, a mely az állami tisztviselők fizetésrendezéséről szól. Ugy mondjuk, állítólag, mert hivatalosan még titokban tartják a dolgot.

Vajjon miért nem jelentik még hivatalosan, ha már végre-valahára elkészültek vele.

Ugy áll a dolog, hogy a XI. fizetési osztályt teljesen megszüntetik. A X—VIII. fizetési osztályba eső tisztviselők fizetését rendezni fogják ugyan, de csak a javaslatnak törvényre emelkedésétől számított három esztendő múlva.

Nem feledkeztek meg a VIII. osztálytól fölfelé a ranglétra felsőbb fokain álló tisztviselőkről sem. Ezeknek a fizetését is rendezni fogják a törvényre emelkedéstől számított 7, mond hét esztendő múlva.

Szóval ha lesz valami, csak évek múltával lesz — és még akkor sem bizonyos, mi lesz.

TÁJÉKOZTATÓ

Április 24. A Fehér Kereszt-egylet közgyűlése a város-házán d. u. 4 órakor.

Április 26. A Sebes-Körözs társulat közgyűlése d. u. 8 órakor.

Május 11. Hangverseny a Fekete Sasban d. u. 5 órakor.

Május 27. Katholikus majális.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 23.

A képviselőházat ma a kereskedelmi miniszteri tárcza foglalkoztatta.

A volt nemzeti párt Szapáry Gyula jelölését forszírozza, azonban minden komoly alappal nélkül.

Hieronymi Károly erős ellenfelet talált a Nemzeti kaszálóban.

A legújabb s nem nagy hitelre találó kombináció gróf Hadik János, a kit nagyképzettségű okos embernek tartanak.

A képviselőház mai ülésén Apponyi Albert gróf elnököt.

Harmadszori olvasásban elfogadták az indemnitásról szóló törvényjavaslatot.

Következett a napirend:

az igazságügyi tárcza

költségvetésének tárgyalása.

Rohonyi Gyula előadó ajánlotta elfogadásra a költségvetést. A tisztviselők fizetés-emelését jogosnak tartja.

A bírák helyzete

Bakonyi Samu a debreczeni képviselő fejtette ki a szélsőbal álláspontját. A beszéd szűzbeszéd volt. Rámutatott arra, hogy 1872-től a mai napig 10 millió koronáról 42 millió koronára emelkedett az igazságügyi tárcza dotációjára. Hiba az, hogy az igazságügyi szolgáltatás jövedelmeit a pénzügyi tárczánál számolják el.

Az a bevétel szörnyű nagy, a múlt évben 78 milló korona volt. Abból talán emelni lehet az igazságügy munkálatainak díjazását. Első sorban a bírói karét, mely előtt tisztelettel hajtja meg lobogóját. Azt a fizetést, a mit egy bíró kap, elérhet bármely 18 éves hadnagyocska. A bírák fizetését emelni kell, de ne ám a napidíjasok, a becsületes, hű munkások, e páriák kenyérének elvonásával. (Szégyen! Gyalázat!) A napidíjasok számának apasztása éppen nincs hasznára a kezelésnek. Udvözölni fogja az új polgári perrendtartást és abban különösen a szóbeliség behozatalát. Sajnálja, hogy nemzeti szempontból oly tartózkodó a miniszter. Követelni fogja, hogy csak a magyarul vezetett kereskedelmi könyveknek adja meg a törvényho-

A „TISZANTUL“ TÁRCZAJA.

A társaság babonái.

A Katholikus Szabad Liceum zárónepélyén előadta:

Özv. dr. Személy Kálmánné.

Nem vagyunk idealisták. Nagyon is realisan szeretünk gondolkodni. Gyakorlatiság, anyagiasság a jelszavunk és . . . babonások vagyunk.

Pedig azt hinné az ember, hogy ebben a villámfényes korban kipusztult már közülünk sötét századoknak penészgombája, a babona s maradványai csak eldugott falvakban találhatók, miként geológiai ősszállatoké a muzeumokban . . .

Azt hinnék, hogy a mai tulanyagias korban, mely minden vonalon lerontotta a tekintély tiszteletét s a régi vakbuzgóság helyére hiteltelenséget ültetett, — megszűnt az emberiség lelkében a természetfölötti hatalmaktól való félelem.

És az ellenkezőt tapasztaljuk. Azt tapasztaljuk, hogy a babona most jobban kísért közöttünk, mint évtizedekkel ezelőtt, hogy a társaság ma többet foglalkozik a természetfölötti erőkkel, mint atyáink, nagyatyáink korában. Családi és társas összejöveteleknél, városvégen, faluvégen virágozik a kártyavetés. Legelső divatlapunk hűségesen közli a különböző társadalmi helyzetekben is szerepkörben használandó varázsszerek jegyzékét. Francia, angol, német újságok tele vannak jóskok hirdetéseivel, sőt az egyik lap jósnőt is szerződtetett, ki minden előfize-

tőnek jövendőt mond. (Nemzeti hírlapirodalmunk érdekében nem árulom el a lap címét). Amerikában és Berlinben ráolvasással, ráimádkozással gyógyítanak nyilvános gyülekezetekben s a természetfölötti erőkkel való szédelés oly nagy s olyan előkelő kört ejtett már rabbá, hogy Vilmos császár megígéri a rendőrfőnöknek, miszerint spirítiszták, ráimádkozók s hasonló szekták dolgaiban részt vevőket nem bocsát udvarába. A bagoly huhogása pedig ma is halált jelent. A kutyák vonítása tüzet.

Hol van hát a józan tudományok nagy terjedelmű haladásának világító ereje? mikor a könyv nem drága többé, mint régi századokban, a tudás nem csupán kiváltságos rend joga, hanem közkinccs, melyet gyors szárnyakon terjeszt a sajtó és az iskola.

Hol van a magas fejlettségű mesterségek józanító, gyakorlati irányba terelő hatása? és hogyan egyezik az anyagi javak tulságos bálványozása — ismeretlen szellemeknek való hódolással akkor mikor már nincs szükségünk a láthatatlanná tevő süvegre, mert nagyon is szeretjük, ha feltűnőek vagyunk; mikor nem kell már a mértföldjáró csizma se, hisz röpit a villamosság. Mikor a boszorkányok többé nem seprűn lovagolnak, hanem uszályos selyemruhában sétálnak, nem is hálnak meg máglyán, hanem miután egy pár halandót ők küldtek tűzhalálba, maguk hosszu, boldog aggkort érnek. Mindez olyan világos . . . Mégis szeretjük a misztikust életviszonyainkban, szórakozásainkban, olvasmányainkban.

Minő ellentétek, minő szélsőségek . . . Akaratlanul is keressük rá a magyarázatot. És találunk eleget.

Azok a természeti erők, melyek félelme szülte a régmúlt időkben a babonát, — ma is működnek. Ma is dörg a zivatarban az ég haragja. A föld mélyéből ma is feltör a rettenetes tüzfolyam, látványos meglepetéssel, megremegtetve a földet és lakóit. Ma is tombolnak a víztömegek föld felett és föld alatt sülyesztve vagy fölemelve annak kergét, alkotva vagy rombolva mindenütt. Ma is meg vannak még a rejtelmes sziklaoduk, állnak meg titokzatos őserdők. Ma is hullanak meteorok, keletkeznek és szétzültenek égi testek. S mindezek ma is lenyűgözik nagyszerűségükkel a parányi, erőtlén ember lelkét, csapongásra készítik a képzeletét.

Igaz, hogy ma a társaságbeli ember ismeri már a megrendítő természeti tünemények okait; de hatásuk előtt nem tud idegességénél fogva, vagy nem akar hajlamainál fogva elzárkózni.

Sokat is élt már az emberiség, satnyult a testszervezete, romlott az idegrendszere; sok a hysteriás hajlamu, a beteges képzelődő. S ha a legokosabb ép érzékű embernek is el kell ismernie, hogy van sok olyan a természetben, a mi érthetetlen, megfejthetlen; hát a beteges, vagy az élvezetek változatos műsorától elfáradt, enervált, érzéki zavarokban szenvedő emberi lélek ne félje a titokzatos erőket? Azt mondhatjuk: valamennyiünknek van nappali lelki élete és éjjeli lelki élete, mint a hogy egy szellemes művész

zás a bizonyító erőt. (Zajos éljenzés a szélsőbalon).

Az ügyvédek helyzete.

A magyar ügyvédi kart — régi tradíciójához képest — teljesen független helyzetbe akarja hozni. I. Napoleon azt mondta: Az ügyvédek felforgatók, azt szeretném, ha kiharítanák minden ügyvéd nyelvét, a ki a kormány ellen használja azt. De a nagy autokratának ebben nem volt igaza. Minden ügyvéd használja hatalmát a politikai pártoktól függetlenül a közjó érdekében. — Attérve az ügyvédi rendtartásra, konstatálja, hogy aggodalom van az országban az iránt, hogy a miniszter a numerus clausus mellett foglalhat állást.

Plósz miniszter: Ki van zárva a XX. században.

Bakonyi: Örülök a kijelentésnek. — Ohajtja, hogy kamarák csak ott legyenek, ahol táblák vannak.

Ohajtja, hogy az ügyvédi és bírói képzés egységessé tétesse, mert lehetetlen, hogy a bírói állás kevesebb kvalifikációhoz legyen kötve, mint az ügyvédi. Angliát veszi példának, ahol a kisebb bírói állás két évi ügyvédi gyakorlathoz, a magasabb bírói állás tíz évi ügyvédi gyakorlathoz van kötve. (Ugy van! a szélsőbalon).

Reformok.

A végrehajtási törvény reformjáról szólva helyesli a végrehajtási eljárás egyszerűsítését és így olcsóbbítását. A végrehajtás nem ügyvédi teendő, ahhoz szívesen hozzájárul, hogy ez az ügyvédek kezéből kivétsék. (Helyeslés.) Az előadó a végrehajtási törvény főelőnyének azt mondja, hogy a végrehajtóknak nincs állandó fizetésük. O éppen az ellenkezőjét tartja. Ez igen sok visszaélésnek az alapja. (Ugy van! a szélsőbalon).

A perrendtartás kérdésével kapcsolatban a telekkönyvi rendtartás reformját sürgeti. A büntető novellák keresztülvitelére égető szükség van. A büntetési rendszer igen sok javításra szorul. (Ugy van! Ugy van!) A büntetési rendszer reformjának egy másik gyökeresebb pontjára akar rámutatni, melyet a pártja is magáévá tett s ez a halálbüntetés eltörlése. (Helyeslés a szélsőbalon). A hatóság elleni

bünesetek számait sokalja. Helyesli, hogy a leánycsábítás büneseteit a miniszter is szigorítani akarja. (Helyeslés). Igen fontosnak tartja a jövődéli kibágásokat, melyek még mindig a bíróság hatáskörébe tartoznak. (Ugy van!) 1900 ban az összes esetek 80%-ában marasztaló ítélet mondatott ki, míg az összes más büneseteknél a marasztalás csak 25%. Miért van ez? Mert hasznót lát belőle az állam. (Ugy van! Ugy van!)

Molnár Jenő: Mert ő a felperes! (Derűltség.)

Bakonyi: A kuriai bírásokhoz tisztán gyakorlati szempontokból kíván szólni. Hátrányosnak tartja azt. Hogy a kuria két tanácsa nem áll egymással összhangban, nem bírskodnak egyöntetűen. (Ugy van! Ugy van!) A magánjog kodifikációjának reformját örömmel üdvözlö, mert nemzeti szempontból igen fontos kérdésnek tartja. (Helyeslés a szélsőbalon).

Jogéletünk messze elmaradt az 1848-as szellemtől. Itt van például a katonai bírások. (Ugy van! Ugy van!) A katonai büntető-törvények tarthatatlanok már, ennek reformjára igen nagy szükség van. (Ugy van! Ugy van!) Senki sem mer ebbe belekezdeni. Hiszen maga Szilágyi Dezső is azt hangoztatta, hogy ő csak jogtanácsosa a hadügyi kormánynak. Egy másik fontos dolog a konzuli bírások. Igen nagy sérelmek esnek külföldön a konzuli bírások helytelensége folytán a magyar állampolgároknak.

Papp Zoltán: Elég szegény!

Bakonyi: Felhívja ennek reformjára a miniszter figyelmét. (Helyeslés.) A helyes szellem kifejtését lehetetlennek tartja a többség által folytatott politikai rendszer mellett. O a költségvetést pártja álláspontjából kifolyólag el nem fogadja. (Hosszan tartó zajos éljenzés és taps a szélsőbalon, a szónokot számosan üdvözlö.)

Fichler Győző: Ot percz szünetet kérünk!

Neumann Armin: Az előtte szóló annyira felkarolta a jogi élet minden ágazatát, hogy csak néhány részletre fog kitérni. Az új perrendtartásban érvényre emelt szóbeliség súlyos és nehéz feladatokat ró a bíróra, akinek gyakran kell majd magát a pert felépítenie.

Ehhez a jogi művelethez igen nagy jogászai képzettség és igen nagy gyakorlati érzék kell, melyet az iskolából, a dogmatikus tanítás műhelyéből senki sem hozhat magával.

A numerus claususnak nem barátja, noha szabadelvűség dolgában ez ellen nem lehet kifogást tenni. Aztán az új perrendtartást bírálta nagy alaposággal, majd rátért a katonai bírásokra, az erről fejtegetett nézeteit a szélsőbalon is tetszéssel fogadták. Az igazságügy-miniszter ténykedése iránt bizalommal viseltetem és a költségvetést elfogadom. (Tetszés.)

Öt percz szünet.

Szünet után
Simonyi Semadam hozzászólott az igazságügyi tárca minden ágához.

UJDONSÁGOK.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Buzaszentelő.** A tavasz teljes pompájában diszlik; a mezőkön duzzad a sötétzöld vetés. A gazdák örömmel szemlélik az isten-áldotta buja gabona táblákat s reménnyel telnek el, hogy fáradságos munkájuk meghozza örvendetes eredményét. A rom. kath. egyház ősi idők óta ünnepélyesen megáldja Szent Márk napján a vetéseket s Isten bő áldását kéri a mezőkre. A buzaszentelést holnap, pénteken tartják meg a I. sz. székesegyházban s a többi plebánia templomokban. Alkalmos idő esetén Várad-Velenczén körmenet vonul ki a mezőre.

* **Személyi hír.** *Szunyogh* Péter Biharvármegye alispánja Gesztre és Cséffára utazott.

* **A románok nagyhete és Husvétja.** A gör. katolikus és gör. keleti egyházak most ülik az Üdvözítő kinszenvedésének emlékét. Ma van Nagycsütörtök. Ugy ma, mint Husvétig naponként teljes gyászt fejt ki az egyház. A nagyváradi gör. kath. székesegyházban az isteni tiszteletet sorrendje a következő:

Ma április 24-én **Nagycsütörtökön:** 9 órakor ünnepélyes szent mise, melyet **Pável** Mi-

mondta, hogy van éjjeli komédiás és nappali komédiás. Más az észlelésünk, gondolkozásunk nappal az élet lármája között, és más a csönd, magány és sötétség óráiban. Itt és ott észlehetünk hibásan, alkothatunk téves képzeteket, melyek aztán benyomulva lelkünkbe, az emlékezet kétes világánál elvesztik a természetes hatásokat s önkénytelen lelki működés alapjául szolgálva rabul ejtik az öntudatot, az érzékeket, . . . ekként elkészítik a babona melegágyát, melyből dúsan sarjadzik az előérzet, a jövőbe- és multbalátás, a távol érzés, szellemjelenés s. t. b. disznóvénnyete.

Ime a kiművelt, finomult emberi lélek. És vegyük hozzá, hogy ott nyugszik bennünk még mindig az ősember is. Az ősember, a ki érzi erőtlenségét az öt körülvevő hatalmakkal szemben és fél és védekezik; most már nemcsak a természeti, hanem a társadalmi uralkodó hatalmakkal szemben is. Mert a haladó korral kifejlődött társadalmi élet zsarnokként uralkodik fölöttünk. Társadalmi jogaink fejében ezer kötelességet ró reánk. Sokszor minden romboló természeti erőnél jobban fenyegeti az egyént megsemmisítéssel. Nehéz a bennünk szunyadó ősember helyzete a mai társadalomban, nem csoda, ha természetfölötti erőkkel igyekszik szövetkezni.

Ne is tagadjuk. Többé-kevésbé mindannyiunkban meg van a babonára való hajlam, ha még oly biztosak vagyunk is annak alap-talan voltában. Hat ránk az álom, az álomtalanság, az előjel; hatnak ránk a jóslatok a

babona által megjelzett állatok, tárgyak, napok, számok s. t. b. És ha nem irányítanak is bennünket cselekvéseinkben; kellemes vagy kellemetlen érzetek kapcsában foglalkoztatják lelkünket. A ki pedig tagadja babonás hajlamainkat, azt meggyőzhetem egy egyszerű kísérlettel.

Meghívjuk magunkat egy házi lakomára. (Keresztelővel, vagy lakadalommal nem merném a kísérletet tenni, mert véletlenül leessen egy kép, eltörhetnék egy tükör s abból a legnagyobb szerencsétlenség származnék.) Készüljünk tehát csak egy barátságos összejövetelre s pillantsunk be legelőbb a vendégváró ház előkészítő munkáiba.

Nagy gondot ad már a lakoma idejének meghatározása is. Természetes előzékenység a vendégekkel szemben, hogy nem a hónap 13-át sem pedig pénteki napot nem tűznek ki. És ha nem is veszik figyelembe a Falb válságos napjait, mert azok nem hitelesek, jó ha ismerik a csizót, mely szerint: november 5-én nem szabad tüzet gyújtani, december 28-án nem szabad vízi állatot enni; jan. 7-én nem szabad férfinak nő előtt mutatkozni; január 24-ike szerencsenap; tehát a legutóbbit választják.

Arra jól vigyáznak, hogy majd 13-an ne legyenek egy asztalnál, általában kerülni fogják mindenben ezt az ominozus számot; három égő gyertyát pedig nem tűznek egymás mellett. Minek felingerelni a végzetet?

A lakoma reggelén megfigyelik az előjeleket. Egy olló leesett s hegyével megállt a

földön. Tehát a meghívottakon kívül váratlan vendégre is lehet számítani. Pedig a jobb tenyere úgy is viskiet a gazdának; sok pénzt fog kiadni. Még hozzá rossz hírt is hoznak a vendégek, mert a házi asszonynak cseng a jobb füle. A pávatoll szobadiszt felküldik a padlásra, nehogy bajt okozzon a társaságban.

A cselédségnek szigorúan meghagyják, hogy üveg és porcellánféle a földre ne essék, meg aztán nedves fa ne jusson a kályhákba, mert ha a tűz morogva ég, haragos lesz a vendég. A kenyert is szép egyenletesen kell vágni, mert házi perpatvarra ma semmi szükség.

Végre bejárja a háziasszony a ház táját, nincs-e valahol két seprű együtt? nem maradt-e valahol a reggeli takarítástól megkimélve pók a hálójában. Ha nagyon gondos a háziasszony, biztonság végett még szemet is forráz az ajtó mögött, hogy a gyermekeket valaki meg ne babonázza.

De figyeljük meg már most a meghívott vendég előkészületeit. Öltözködés közben nagyon előnyös ha valamely ruhadarabot (ha mindjárt csak az egyik harisnyáját is) fordítva ölt magára visszajával kifelé. A női vendég különösen ügyeljen frisurájára, mert ha ki áll a hajtűje, rá kívánt valaki, ha kihagyott egy fűrt haját a fonatból, özvegy ember felesége lesz. Mindenkinek tanácsos a mai ember szóló világban valami ereklivetárgyat, talizmánt rejteni keblébe s úgy indulni társaságba. De ha elfelejtett ilyen talizmánt venni magához s már elindult: semmi szín alatt vissza ne térjen, mert nem lesz szerencséje. A

hály püspök pontifikál, utána lábmosás. — Délután 6 órakor 12 Evangelium (Passió) olvasása. Április 25-én **Nagypénteken**: 9 órakor a Hórák, délután 3 órakor vesperák, szentbeszéd tartja **Nyes** Mózes oldalkanonok, utána a temetési szertartás, processióval. Április 26-án **Nagyszombaton**: 6 órakor a próféták olvasása és szent mise. Április 27-én **Husvét vasárnap**: reggel 4 órakor feltámadás, 9 órakor ünnepélyes szent mise, a melyet **Pável** Mihály v. b. t. t. püspök pontifikál. A mise alatt az evangéliumot több nyelven olvassák. Evangelium után dr. **Bulk** Kornél püspöki titkár szent beszédet tart, kenyér szentelés. Délután 3 órakor ünnepélyes vecsernye, a melyet szinte maga a püspök tart. — A többi templomokban is ünnepélyes szent misék és szent beszédek lesznek.

* **A Katholikus kör a premontrai rendnél.** Azt a nagy szívesseget, amelyet a premontrai rend azzal tett a katolikus körnek, hogy a szabad liceumi előadásokra átengedte a főgimnázium pompás dísztermét, kellő ünnepélyességgel köszönte meg a kör a rendnek. **Novotny** S. Alfonz igazgató-helyettesnél megjelentek a kör bizottságának tagjai, és pedig Grócz Béla kanonok, dr. Kováts S. János, dr. Vucskics Gyula, Böszörményi Géza, dr. Krüger Aladár, Nozák Rudolf, Kelemen Kálmán, kiknek nevében Böszörményi Géza lendületes szavakkal köszönte meg a premontrai rend részéről tanúsított szívesseget s kérte a kör részére jövőben is a rend támogatását. **Novotny** S. Alfonz igazgató-helyettes szép beszédben köszönte meg a kör részéről tanúsított figyelmet. Kiemelte azt a nagy kulturális hatást, melyet a Katholikus Szabad Liceum Nagyváradi közéletére gyakorolt s biztosította a kört, hogy eme nemes törekvésében a premontrai rend bármilyen támogatására a jövőben is számíthatnak.

* **Névváltoztatás.** **Gross** Gyula nyirbaktai illetőségű nagyváradi lakos a saját és kiskoru **Arpád** fia vezetéknévét **Nagy**-ra változtatta.

* **Katonai kinevezések.** **Konja** Sándor altábornagyot, a nagyváradi 37. gyalogezred egykori parancsnokát, a 24. gyaloghadosztály éléről áthelyezte a király a 15. gyaloghadosztály parancsnokává Miskolcra. — A szomszédos debreczeni 39. gyalogezred parancsnokává **Vogl** Pál ezredes neveztetett ki.

fiatal szép lány vendégről fölteszem, hogy sz. János napján 9-féle fűvet főzött s a főzetben megfürdött, de azért jó neki is talizmánt hordani pl. az imádott ifju hajfűrtjét vagy legalább egy 4 levelű lóherét; öregebbek egy rozsdás szeget; vagy egy törött patkót is használhatnak. Igaz, hogy **Umberto** királyt a nála levő farkas fog daczára is meggyilkolták, **Vilma** királynénak pedig ugyancsak nem hozott szerencsét az akasztott ember kötele, de azért az amulettek nem veszítették hitelüket.

Lakoma napján illik minden vendégnek jobb lábbal fölkelni. Ne álmodjék az előző éjszakán egyik sem tojáról, szennyes vizről, száraz fáról, romokról, Judás csókokról, hanem inkább virágról, libapecsenyéről. A lakomára menet közben jó ha mindenütt tele edényekkel találkozunk, mert akkor tele lesz **Fortuna** bőség-szaruja is. Ezt különben előre is megrendelheti magának mindenki, mint **Potemkin** a falvakat.

Ha szerencsésen együtt van már a társaság, akkor is sok apró-cseprő babonát kell figyelembe vennie. Mindjárt az üdvözlésnél óvakodni kell keresztbe kezelt fogni s igitkezni kell, hogy először is fiatal emberrel találkozzék ki-ki, nem pedig vén asszonnyal. Kést, gombostűt vagy bármely vágó és szurószerszámot nem szabad senkitől elfogadni, de ha van felesleges gombostű valakinél, azt eldobhatja mikor pappal találkozik.

(Vége köv.)

* **Dragollovits Albert utóda.** A nagyváradi 17. gyaloghadosztály parancsnoka, drachenburgi **Dragollovits** Albert altábornagy nyugalomba vonul. Az altábornagy rövid időt töltött Nagyváradon, de a rövid idő alatt is sikerült úgy a tisztikarnak, mint a polgári előkelőségeknek rokonszenvét megnyernie. A hivatalos lap tegnapi száma hozza nyugalomba helyezését, mely alkalommal az altábornagynak 5 Felsége legmagasabb megelégedése is tudtul adatott. — Helyébe a 61. gyalogdandár (Budapest) eddigi parancsnokát, lovag **Albach** Gyula vezérőrnagyot neveztek ki a nagyváradi 17. hadosztály parancsnokává.

* **A gazdák veszedelme.** A gazdák réme, a fagy, tegnap szerdára virradó éjjel bekövetkezett. Az erős hideg szél lehűtötte annyira a levegőt, hogy a hőmérő higánya a fagypontra alól szállott. Némely helyen 2 fok hideg volt. A fagy nagy kárt okozott a gyenge szőlőhajtásokban és a virágzásban levő gyümölcsfákban. Különösen az alacsonyabb helyeken nagyobb a kár. A fagy különben foltonként nagyobb kárt okozott. Egyes helyeken teljesen leforrázta a gyenge növényzetet, míg másutt igen csekély a kár. — Az óriási hideg szél tegnap egész napon át dühöngött s ha így tart az időjárás, az összes termést elpusztítja s egy borzasztó év elé nézhetünk.

* **Ujabb ajánlat a közvilágításra.** Nagyváradi város közvilágításának a kérdését évek óta halogattuk, a míg a körmünkre égett. Most ismét újabb és újabb akadályokkal kell küzdeni, hogy előbbre vigyük a város jövőjére oly nagy horderejű dolgot. Utóbb szrencsésen sikerült összebonyolítani a kérdést a villamos vasut szerencsétlen kérdésével. A világiatási bizottság ezzel is erősen küzdött s midőn látja a közuti vasut, hogy az akadályt sikerül elhárítani az utóból, egy újabb beadványval próbálja huzni-halasztani a dolgot, hogy ezzel a villamos vasut ügyét is huzza-halaszssa. A közuti vasut tegnap egy újabb ajánlatot nyújtott be Nagyváradi városához. Eddigi ajánlatát egy hónappal meghosszabbítja. Hajlandó a város részére a közvilágításához szükséges áramot szolgáltatni. Igyekszik kimutatni, hogy házi kezelés mellett 88,600 koronába kerülne a városnak a közvilágítás, tehát 45031 koronával többbe, mint a jelenlegi közvilágítás. — A közvilágításra a szükséges áramot hektowattként 7 fillérért adná a közuti; ha a fogyasztás emelkedik, leszállítja 4 fillérre. Azért adja ily összegért az áramot, mert a vasut részére is termel villanyerőt. Számításuk szerint a vasutnak 10 fillérbe esnek 1 hektowatt áram, s ha a 300.000 hektowattot tul fogyaszt, 6 fillérre teszik a vasutnál felhasznált hektowatt árát. A telepet 10 év mulva a város a befektetés összegében átveheti. Kijelentik, hogy amint jogerőssé válik erre vonatkozólag a törvényhatóság esetleges határozata, a kikötött és letett 252,000 korona azonnal átmege a város tulajdonába. — Ebbe azonban nem fog belemenni a törvényhatóság.

* **Boldog Magdolna magyar királyi hercegnő.** Bennünket magyarokat is elég közelről érdekel az a boldoggá avatási per, amely a brixeni püspök véleményezésére folyik most a római szentszék előtt. **Magdolna** főhercegnőnek boldoggá avatásáról van szó, kinek apja I. Ferdinánd magyar király, anyja pedig a mohácsi csatateren elesett II. Lajos királyunknak nővére volt. **Magdolna** főhercegnő 1532. év augusztus 14-én született Innsbruckban. Már kora ifjúságában feltűnt jámborságával, épületes magaviseletével. A külső méltó

kifejezése volt a benső lelki szépségnek, istenért s egyházáért hevülő szívnek. Kiváló gondját képezte az ifju főhercegnőnek a szegények gyámoltása; gazdag alamizsnát osztogatott ki közöttük, gyakran saját maga is felkereste betegeit szegényes hajlékukban. Természetes, hogy a fejedelmek versengtek kezéért. V. Károly orleansi herceg, Fülöp spanyol király, majd Philibert savoyai herceg kérték nőül, de hiába. **Magdolna** Hona és Margit testvéreivel együtt örökös szüzességet fogadott s 1569-ben teljesen lemondott a világról, elhagyta a fejedelmi udvart s a közeli Hallba, a föle alapított kolostorba vonult vissza, hogy ott önfeláldozó s önmegtartó életet éljen. A halli magány korántsem akadályozta **Magdolna** a szent hitért való buzgó apostolkodásában. Tevékenysége kiterjedt egész Tiroloba. A felbaráti szeretetett is hatványozott fokban gyakorolta tovább, a betegek, szegények, árvák gyámoltója, anyja lett. Ő nála minden résztvevő, könnyörülő szívre találtak, senkit, ki hozzá folyamodott, segítség vagy vigasztalás nélkül el nem bocsátott. Szentségének s működésének híre Rómába is eljutott. V. Pius, XIII. Gergely és V. Sixtus pápák bizalmukkal kitüntették, a pápai követek többször fölkeresték, a többi közt Portia Bertalan, ki a hercegnő útján is az egyházi reformot sürgette. Az 1590-ik évben Hallban s a környéken uralkodó ragadós betegség a hercegnőt se kímélte meg. Szeptember 10-én fejezte be áldásos, szent életét. Emléke azonban tovább is él a tiroli nép között. Nem sokára halála után a hívő nép már segítségül kezdi hívni bajaiban, betegségeiben, bizván benne, hogy akiknek gyámoltójuk volt a földön, azokról a tulvilágon sem fog megfeledkezni. Bizalmukban nem csalódtak. 1755-ben több ilyen imádság meghallgatását vizsgálták meg hivatalosan s a jámbor főhercegnő közbenjárására történt csodás gyógyulásokat állapítottak meg. Nővelte a lakosság tisztelét s bizalmát a megdicsőült főhercegnő iránt ama csodás tény is, hogy **Madolna** testét 1706-ban, 117 évvel halála után, bár bebalzsamozva nem volt, ép állapotban találtak. Ezért a brixeni herceg-püspök sem késlekedett a szentség hírében elhunyt hercegnő boldoggá avatása tárgyában az eljárást megindítani. Az iratok már Rómában vannak, hol remélhetőleg mihamarabb tárgyalás alá kerülnek. Az uralkodóház tagjai élénk érdeklődéssel s rokonszenvvel kísérik s várják az ügy kimenetelét.

* **Az ereklye-muzeum megnyitása.** Az 1848—49-iki és Kossuth-muzeum kiállításának megnyitási sorrendjét a rendezőség összeállította és azt a következőkben ismertettük olvasóinkkal: Az ünnepi beszédet tartja **Bereczky Géza** ur, a 48-ks honvédegyesület elnöke. A Gerencsér kántor vezetése alatti református énekkar hazafias dalokat énekel az ünnep keretében, gróf **Kreith Béla** muzeumtulajdonos, a szabadságharczi emlékek fáradhatlan gyűjtője ösmerteti a muzeum történetét. A névre szóló meghívók a holnapi nap folyamán küldetnek szét, a közönség hirdetmény útján tétetik figyelmessé az ünnepélyes megnyitásra. A belépti díjak igen méltányos összegben lett megállapítva. Szabadságharczunk még ma is élő agg harczosait testületileg meghívta a rendezőség az ünnepélyes megnyitásra és a honvédegyesület elnökének vezetése alatt fognak felvonulni a vármegyeház nagytermében rendezett kiállításra. Olvasóink figyelmét ezuton is felhívjuk a muzeumi kiállítás ünnepélyes megnyitására.

* **Eljegyzés.** **Moskovitz Vilmos** eljegyezte **Goldberger Irén** kisasszonyt, **Goldberger A.** budapesti hirdetési iroda tulajdonos kedves, szép leányát.

* **Az eltűnt kis leány megkerült.** Megirtuk a 14 éves **Lysankovszky** Karolin leánygyermek eltűnéséről szóló hirt, ki a mult hét estűrtök éjjelén szó nélkül távozott hazulról. A kis leányka egész regénybe illő körutat tett a pár rövid nap alatt, míg távol volt a szülői háztól, melynek elhagyására édes anyja

brutális viselkedése készítette, a ki ugyanis ütötte a serdülő leánykát legkisebb hibájáért. Kitént, hogy eltávozva hazulról az állomáson a vasuti posta kocsi kapaszkodva, Bihar-Püspökiig ment, ott leszállva Debreczenbe gyalogolt. Itt a rendőrség kezébe került s mivel a leány berettyó-ujfaluinak mondotta magát, Berettyó-Ujfaluba tolonczolták, hol mint nem odavalót szabadon bocsátotta az előjáróság. A leány azután Saápra gyalogolt, hol felismerték és táviratilag értesítették rendőrségünket. A leány, kit tegnap reggelre hozott haza apja, saját kívánságára cselédnek állott el egy helyi uri családhoz.

* **Elbocsátások a honvédség kötelékéből.** Folyó évi május hó 1-ével a m. kir. honvédség kötelékéből elbocsátatnak saját kérelmükre József tartalékos hadnagyok a nagyváradi 4. honvédszázadhoz.

* **Hogy rendezik az utcáinkat.** Említettük a napokban, hogy egy bizottság a polgármesterrel és a mérnöki hivatal közbejöttével megtekintette a város elhagyott utcáit s azok közül kijelölte azokat, amelyeknek rendezését még ez évben keresztül akarják vinni a rendelkezésre álló összegből. Az erre vonatkozó előterjesztést tegnap tárgyalta a városi tanács. A tárgyaláson azt láttuk, hogy még hozzávetőleg sincs tájékozva az irányban a tanács, hogy egyes utcák rendezése milyen összegbe kerül, hanem felvettek sorrendben néhány utcát s kimondták, hogy ezeket rendezik, addig, míg a rendelkezésre álló összeg el nem fogy. Talán ez még sem helyes így. Mikor az évi programot tárgyalja a tanács, legalább a tervbe vett utcák költségvetését kellene tudni. — A tanács különben az idei kövezési programot a következő sorrendben állapította meg: Hattyu-utcát, a Múzeum-utcától a Schlauch-tér mellett Széles-utcaig levezető meredek utat, Szacsavay-utca alsó részét, Nagy temető-utca külső részét a temető kapuig, Fűzes-utczát kikövezik; Csengery-(Nagy kut)-utczának alsó végét, Kiskut-utczától a porondi meredek részét kikövezik, de az utca többi részét csak ha a szabályrendelet jóváhagyva leérkezik, hogy a háztulajdonosok is hozzájáruljanak, vagy ha a háztulajdonosok már most elvállalják a hozzájárulást. Éppen ilyen határozatot hoztak Lakatos-utczára is.

* **Megfelebbezett véghatározat.** Megemlékeztünk a május elsei munkás ünnepélylyel kapcsolatosan tartandó tüntető felvonulásról, melyet Gerő Armin rendőr főkapitány nem engedélyezett. Most, — mint a sajtó iroda útján értesülünk, — Ehrenfeld Adolf és társai megfelebbezték a rendőrkapitányi véghatározatot, mely most II. od. fokú ellátás céljából a városi tanács elé kerül.

IRODALOM.

Az országgyűlés albuma. Hornyánszky Viktor fővárosi könyvkiadó cég nagyszabású díszmunkát ad ki, a mely tartalmazni fogja az összes képviselők és a főrendek arcképeit. A kibocsátott felhívásból közöljük a következőket: »Az Országgyűlés Albuma 1901—1906« című pompás díszműből egyelőre az első, a képviselőházat tartalmazó kötet fog megjelenni. Szerkesztője Bede Jób, a kiváló publicista, kiadója pedig alulírott könyvkiadó-cég lesz. Ezen kötet körülbelül 60 nagy 4° alakú ivre (480 oldal) fog terjedni. A mű a legfinomabb krémapapíron fényes kiállításban fogja a sajtót elhagyni és különös gondot fogunk fordítani a képviselők arcképeinek művészi reprodukciójára. A képviselőházat tartalmazó kötet megrendelési ára pompás díszkötésben 70 korona,

megszerezhető azonban a mű 60 füzetben is egyenkint 1 korona 20 fillér árban. A kötet bolti ára magasabb lesz. »Az Országgyűlés Albuma«-t a tartalomhoz méltó díszes kiállításban óhajtván megjelentetni, annak előállítására oly nagy összegbe kerül, hogy a mű kiadására csakis abban az esetben vállalkozunk, ha a beérkező megrendelésekkel költségeinket nagyrészt biztosítva látjuk. Ep ezért mély tisztelettel kérjük a mű iránt érdeklődőket, kegyeskedjenek az alábbi megrendelési ívet kitöltve legkésőbb 1902. május 31-ig hozzánk beküldeni. Budapest, 1902. április hó. Kiváló tisztelettel Hornyánszky Viktor könyvkiadóhivatala. V. ker., Akadémia-utca 1. szám.

Igazságszolgáltatás.

A szociáldemokrata vezér sajtópöre.

— Esküdtészi tárgyalás. —

A múlt év őszén megindult s rövid életű »Ebresztő« szociáldemokrata szellemű lap egyik számában heves cikk jelent meg a csendőrség ellen. A cikknek szerzője Vantus Károly helybeli ácssegéd, a szociáldemokraták vezére volt. Ki ellen a kir. ügyészség hivatalból sajtó útján elkövetett nyilvános rágalmazás miatt emelt vádat.

E sajtópörrel tegnap foglalkozott a nagyváradi esküdtbírószék Nagy Ferencz törvényszéki elnök elnökelete alatt. Szavazó bírák voltak Kepes Miklós, Csulyok Béla dr. törvényszéki bírósági jegyző Nagy János. A vádhatóságot Baróthy Pál alügyész képviselte, védő dr. Váradi Odön ügyvéd.

Az elnök az esküdték kisorsolása után Vantus Károly vádlottat hallgatta ki, a ki kijelenti, hogy ártatlan s már megszűnt Ebresztő hasábjain egy állítólagos csendőr-önkenyerről mondott kemény hangú kritikájával legkevésbé sem akart sérteni illetve rágalmazni. A kérdéses cikket ugyanis a budapesti szociáldemokraták lapjából, a Népszavából ollózta, mivel az Ebresztő megjelenése előtti nap nem volt meg a szükséges kézirat s azt már pótolni idejök nem lévén, kénytelenek voltak a felelős szerkesztővel hasonló szellemű lapokból pótolni a hiányt, csak hogy a lap megjelenése késedelmet ne szenvedjen. Mint előadja, tisztán ez vezette a kérdéses cikk leközlésénél, mely a csendőrök brutalitásáról és önkényéről tartalmazott kemény hangú kritikát.

Ki lett hallgatva mint tanu Szilasi József ki mindenben megerősíti Vantus Károly vallomását.

A bizonyítási eljárás befejezése után Baróthy Pál vádbeszédében a fősúlyt annak bizonyítására fektette, hogy daczára azon ténynek, hogy a kérdéses cikkek nem Vantus közvetlen szerzője, mégis büntetendő, mert a lap részére mint saját kéziratát adta le s így a befoglalt rágalmakat szándékosan követte el. Megbüntetni kéri hatóság ellen sajtó útján elkövetett nyilvános rágalmazás vétsége miatt.

Váradi Odön dr. védő védenze felmentésére kéri az esküdtéket, mivel nyilvánvaló Vantus Károlynak szándéka, hogy nem rágalmazni akart a cikkel, hanem csak pótolni igyekezett más hír nem léte miatt a hiányt.

A kir. ügyész válasza és a védő viszonzválasza után Vantus Károly újból hangsúlyozta ártatlanságát, kérve a vád és következményei alól felmentését.

A vád és védelem előterjesztése után verdikt hozatalra vonultak az esküdték és bünsnek mondták ki Vantus Károlyt hatóság ellen sajtó útján elkövetett nyilvános rágalmazás

zás vétségében, melynek alapján a kir. törvényszék mint esküdtbírószék egy havi fogháza és 50 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat.

A kir. ügyész tudomásul vette az ítéletet, a védő azonban semmisségi panaszt jelentett be.

TANUGY.

A magyar katolikus tanítók országos tanügyi tanácsának ülése.

A magyar katolikus tanítók országos bizottságának tanügyi tanácsa e hó 22-én délután 10 órától délután 1 óráig Budapesten a Szent István-Társulat palotájában Steinberger Ferencz dr. nagyváradi apátkanonok elnökelete alatt ülést tartott.

Steinberger Ferencz dr. elnök örömmel tudatja, hogy az országos bizottság eddigi működése felett a két bibornok előszóval, 19 püspök pedig írásban fejezte ki teljes melegegését. Ugy a jubiláris ülés Emlékkönyvét, mint a képezési vizsgálatokra vonatkozó szabályzatot a magas püspöki kar minden egyes tagjához elküldötte, kik Isten áldását kérik a bizottság további működésére.

Elnök közli, hogy a bibornok-hercegprímás a népiskolák és tanítóokra vonatkozó rendszabályokat, valamint a különböző tanterveket (melyek már két ízben revideáltattak) újból áttekintés s végleges megállapítás végett leküldte.

A folyó ügyek megvitatása után Steinberger Ferencz dr. a sziv legnagyobb melegegével szól a Szentséges atya XIII. Leo 25 éves pápaságáról; a gyönyörű szavak élénk visszhangra találtak s zajos éljenzésben törtek ki.

A tanács egy lelkes felhívást bocsátott ki s ennek szerkesztésére közkívánatra Steinberger Ferencz drt, mint leghivatottabb tollat kérte fel.

A Walter Gyula indítványozta zárandoklat ha legalább 200 jelentkező, lesz szeptember második felében megy Rómába.

A tanács elfogadta Ember Károly budapesti polg. isk. tanítóképezdei tanárnak a kath. tanítók országos központi irodája szervezésére vonatkozó javaslatát; továbbá Dreisziger Ferencz indítványát az egyházmegyei tanítóegyleteknek az országos bizottsággal kapcsolatos szervezésére.

Az indítvány szellemében az augusztusi közgyűlés diszgyűléssé alakul, melyen Steinberger Ferencz méltató beszédet mond, Ujlaky Géza pedig egy óda készítésére kéretik fel. Az ülés többi tárgyai a revideált tantervek, az iskolák és tanítók rendtartása és indítványok.

Az ülés Steinberger Ferencz dr. elnök zajos éltetésével ért véget.

MULATSÁG

A cipészek mulatsága. A nagyváradi cipész és csizmadia munkásegylet javára 1902. évi május hó 4-én a »Fekete Sas« szálloda nagytermében az ács és kőműves szakegylet dalárdájának szíves közreműködésével dal és szavallattal egybekötött zártkörű táncestély lesz. Belépti díj: személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. 40 fillér. Felfűzetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Ocskay brigadéros. (Pethes Imre vendégfellépte.)

Péntek: Görög rabszolga.

Szombat: Az Ember tragédiája.

Cyrano de Bergerac. *Pethes Imre*ről jobb lett volna kevesebb dicséretet hallanunk és több dicséretet valót hallanunk tőle magától. Nagy volt a hira, mielőtt láttuk volna s épp olyan nagyot csalódnunk. Azt az ideális képet, mely Rostand remekművének olvasása alatt lelkünkben kialakul, ő sem tudta színpadra vinni. Messzire maradt különösen a természetességtől, a könnyedségtől, mely Cyrano szellemes kötekedéseit kedvessé, ellágyulását olyan szívhez szólóvá, kitöréseit megrázókká teszi. Pedig játszani igen jól tudna; egy-két jelenetnek úgy látszik megértette a szellemét s ezeket pompásan dolgozta ki. Az összbenyomás azonban, sajnos, csak az marad, hogy ha Cyrano-t igazán élvezni akarjuk, akkor csak olvassuk el.

Radványi Klára és Vernier Róza. Két igen jónévé énekesnő vendégszerepel szerződés céljából legközelebb a Szigligeti-színházban, *Radványi Klára* a zeneakadémia végzett növendéke a jövő hét elején mutatkozik be a nagyváradi közönségnek a *Ozdigánybáró* és *Szép Heléna* operettekben. *Vernier Róza*, kinek a nagy külföldi színpadokon voltak mostanában jelentős sikerei, május első napjaiban vendégszerepel.

A szombati előadás. Szombaton ötöd-ször adják elő a színházban Madách remekét, *„Az ember tragédiáját*», melyet a színház vezetősége méltányolt nagy áldozattal hozott színre.

Pethes Imre vendégszerepei. *Pethes Imre*, a színház kiváló vendégművésze, ma este „*Ocskay brigadéros*“ című szerepében lép föl s búcsúzik is egyúttal a nagyváradi közönségtől. A jeles művész természetesen a címszerepet játssza. Szörényi szerepét Szarvasy Sándor, Taricsot Sik Rezső, a társulat új tagja játsszák, a szereposztás egyébként a régi.

Görög rabszolga. Mint már jeleztük holnap este a *Görög rabszolga*, ez a népszerű operett kerül színre a színházban. Az előadás érdekessége, hogy Iris szerepét *Bilkey Irén* játssza. A szereposztás egyébként a régi.

Kurucz Feja Dávid. *Fényes Samu* hatalmas, nagyszerű darabjából, a „*Kurucz Feja Dávid*“ból az utolsó próbák folynak. A darab a jövő hét premierje lesz.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 203.

Pótbérlés 8.

Ma, csütörtökön, 1902. április 24-én

Ocskay brigadéros.

Történeti színmű.

SZEMÉLYEK:

Ocskay László brigadéros	—	Pethes Imre
Tisza Ilona	—	E. Kovács M.
Tisza Jutka	—	Kulinyi M.
Piber, vikárius	—	Bognár János
Ozoróczy, udvarmester	—	Peterdy S.
Dili, cigányleány	—	P. Szép Olga
A palóc	—	Bérczi Gyula
Szörényi százados-kapitány	—	Szarvasi Sándor
Tarics főhadnagy	—	Sik Rezső

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 ft 50 kr. Körszék 1 ft 20 kr., Támlászkék 1 ft. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 óráig.

Holnap pénteken, április 25-én

Görög rabszolga.

Operett.

ZENE ES MUVESZET.

Hangverseny a Fekete-Sasban.

Füredi József, a Szigligeti-Színház volt tagja, májns 3-ikán vagyis szombaton este humorisztikus hangversenyt rendez a Sas nagyszínházban a 37 ik gyalogezred zenekarának közreműködésével.

Az érdekesnek ígérkező estélyen, melynek műsorát legközelebb közölni fogjuk, több fővárosi és helybeli művész is részt fog venni.

A helyárak: Oldalszék I—IV. sor: 4 kor. V—VIII. sor: 3 kor. IX—XII. sor: 2 kor. Allóhely 1 kor. Karzat 80 fillér. — Jegyek válthatók: *Láng József*, *Blum Géza* és *Wallerstein Fülöp* fiai kereskedésében.

A derék művészt, ki színházunknak egyik kedvelt tagja volt, ajánljuk a közönség jóakaratu pártfogásába.

Az Andrássy-szobor betránya.

A „Pesti Hírlap“ berlini tudósítás alapján a következőket jelenti:

A budapesti Beschorner-féle ércöntőde kilépett igazgatója Titelsdorf Alajos följelentette Széll Kálmánnak, hogy Zala György szobrász a Beschorner-cég berlini igazgatóságával összejátszott az államkincstár megkárosítására. Az Andrássy-lovasszobor ércbeöntésének költségeire nézve ugyanis Zala György költségvetési előirányzatot kért a Beschorner-cég budapesti igazgatójától, a ki a szoboröntés költségeit, melyeket az állam térített volna meg Zalának, 43 ezer forintban számította ki. Zala később visszavonta a 43 ezer forintos költségvetést és nemsokára ezután Berlinből, a Beschorner-cég ottani igazgatóságára részéről olyan költségvetést terjesztettek be Széll Kálmánhoz, mely az Andrássy-lovasszobor öntési költségeit 73 ezer forinton felüli összegben számítja ki. Titelsdorf Alajos erről értesülvén, bemutatta az olcsóbb költségvetés közjegyzői másolatát Széll Kálmánnak, a ki Titelsdorf Alajos volt igazgatónak a legnagyobb támogatást ígérte meg az ügyben és kijelentette, hogy a Beschorner-céget a közszállításokból kizárja. Zalát is mellőzi és az udvari vadászatokra sem hivatja meg többet.

E közlemény alapján fővárosi tudósítónk fölkereste Zala Györgyöt, a megtámadott művészt, a ki a vele folytatott beszélgetés folyamán így nyilatkozott:

A támadásról, melyet nemtelen rágalomnak tart, csak az imént értesült, mikor barátja, Róna József elhozta neki a Pesti Hírlapot. A megtorló lépéseket meg fogja tenni. Gróf Andrássy Gyula szobra az új országház déli homlokzata elő kerül.

A szobrot ő mintázta s ezért 75 ezer forint tiszteletdíjat kap. A szobor költségeit pontosan nem állapították meg előre, de a miniszterelnöknek szabad keze van a költségek kimutatása tekintetében. Zala az öntés munkálataira soha nem pályázott.

Zalának kérésére Beschorner és a Gladenbeck-cég április 2-án levelet írt, a melyben elmondják, hogy ők Zalának soha proviziót nem ígértek, nem adtak és Zala soha nem is kért tőlük semmit.

TAVIRATOK

Porczia Lajos meghalt.

Budapest, április 23. (Saj. tud. táv.) Klagenfurtban ma meghalt *Porczia Lajos* milliomos, ki Belényesben született s Biharvármegyében szolgabíró, majd utbiztos volt s később felkerülvén Pestre mint napidíjas kereste kenyerét. Az óriási hitbizományt mely 12 uradalomból állott és 300 millió értéket képviselt 1896-ban örökölte a mikor a Porczia család feje *Ferdinand* herceg meghalt.

Az aradi román püspöki szék betöltése.

Arad, ápr. 23. Az aradi román püspök választását május 10-ére tüzték ki. Ugy *Hamsea*, mint *Mangra* pártja erősen készülődik a választásra. (M. T. I.)

Megtámadott mandátum.

Közdivásárhely, ápr. 23. Az itteni szabadelvűpárti választók *Ráth* András mandátumát meg fogják támadni, mert *Ráth* nincs felvéve a választók névjegyzékébe. (M. T. I.)

A testőrség új kapitánya.

Budapest, április 23. (Saj. tud. táv.) Mint Bécsből jelentik, a testőrség kapitánya *Essterházy* Alajos herceg lett.

Az Andrássy-szobor epilógusa.

Budapest, ápr. 23. Egy reggeli lapnak az Andrássy-szoborról szóló közleményére kijelenthetjük, hogy ez az ügy nem tartozik Széll Kálmán miniszterelnök hatáskörébe, nem áll tehát az, hogy a miniszterelnök a szoborra nézve bármely irányban intézkedett volna. A Podmaniczky Frigyes báró elnöklete alatt alakult szoborbizottság önállóan dönt és ez, — mint értesülünk, — tényleg megvonta a Beschorner cégtől a szobor ércbeöntésére szóló megrendelést egy följelentés alapján, a mely a céget szabálytalansággal vádolta. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

J. G. Efféle epilógizálásokra akkor sem volna érdemes reflektálni, ha nem olvastuk volna már ugyane kiruczezanásokat máskor is, máshol is, sokkal jobban és ügyesebben megírva. Komoly és komolyan vehető beszédre van szavunk, de az üres epilógizálást, szalmapüfölést azoknak hagyjuk, a kik erre éreznek magukban tehetséget. A megépilogizált ur bizonyára maga derült legjobban azon a kis viccen, hogy Vázsonyi Vilmos az ő utóda. Persze, persze, ez az epilóg. már jól esnék, ha meg lehetne valósítani — mindenben.

KÖZGAZDASÁG.

Ketch és Társaság

Tőzsdei jelentés

— A „Tiszántul“ eredeti távirata. —

Márkiázás

Budapest, április 23.

Buza októberti	—	—	—	8 01
Buza áprilisa	—	—	—	8 98
Tengeri	—	—	—	5 16
Rozs okt.	—	—	—	6 53
Zab ápr.	—	—	—	6 26
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—

Értéktábla

Budapest, április 23.

Osztrák hitel	—	—	—	697.—
Magyar hitel	—	—	—	701.—
Államvasút	—	—	—	—
Rimamurányi	—	—	—	509 50
Magyar jelzálog	—	—	—	472.—
Sáigótarjáni	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	119.85
Magyar koronajárdék	—	—	—	97.65
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	120.—
Magyarvasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	100.60

Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Íslméri jog megváltási kötvény	100.75
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorozat-kötvény	204.—
Tiszahályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	103.—
Osztrák járadékpapírban	101.40
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	59.40
Osztrák államsorsjegyek	153.—
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbankrészvény	638.—
Osztrák hitelintézet részvény	671.50
Párisi vista	95.35
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Németbirodalmi márká	117.80
Londoni vista	240.25
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**NYILTTÉR.****Értesítés.**

Van szerencsém a t. cz. közönség szives tudomására hozni, hogy a **Schlauch-téren** levő

kioszk helyiséget

a mai kor igényeinek megfelelően átalakítottam s folyó évi április hó 20-án megnyitottam.

Allandó **czukrázat**, mindennemű hideg **Buffet** bor és **Dréher-sör** áll a t. cz. közönség rendelkezésére.

Hogy a t. cz. közönséget pontos kiszolgálásról biztosíthassam Weisz Testvéreket alkalmaztam üzletem vezetésére, kik szakképzett-ségükkel arra fognak törekedni, hogy a t. cz. közönségnek legnagyobb meglepetésüket kiérdemeljék.

Szives pártfogásért esedezem:

NAGY M.

Külön fedett helyiség:

Bárány Dezső

utóda

egyedül speciálista

hegedü és vonókészítő

Saját készítményű hegedüim!

Olasz és német hangversenyhúrok.

Mindennemű hangszerek nagy raktára

Nagyvárad, Fő-utca és Széchenyi-tér sarok

(Rimanóczy-ház.)

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

1752/1902. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék mint teleshatalmú hatóság közhírrá teszi, hogy a nagyvárad i. sz. Káptalan végrehajthatónak **Kinle** Ferenc és neje **Wingendorf** Magdolna ujjalotai lakosok végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében **első sorban**: Az ujjalotai 39. számú bétében A. I. 1—9. sorszám alatt felvett szántóföldekből álló jószágtestre 869 korona kikiáltási árban, **másod sorban**: Az ujjalotai 41. sz. bétében A. I. 1—2. sorszám alatt felvett beltelkes házból és kertből álló jószágtestre 831 korona kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte és annak fogantatására határidőül **1902. évi május hó 30-ik napjának délelőtti 9 óráját** Uj-Palota község házához kitűzte.

Az árverésre kitett ingatlanok szükség esetén a kikiáltási áron alul is elfogadják adati.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint teleshatalmú hatóságnál és Uj-Palota község előljáróságánál tekinthetők meg.

Nagyváradon, 1902. március 15. a kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Kiss András,

kir. trvszéki bíró.

153.

Darvassy Károly

cipész,

Nagyvárad, N.-Teleky-utca 422. sz.

(Welsz Károly-féle ház.)

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni a mai kor minden igényeit kielégítő **uri és női**

cipész-üzletemre,

hol minden e szakmába vágó munkák a leglelküimeretesebben és mindenkor a m. t. közönséget teljesen kielégítőleg készíttetnek.

Mindennemű hibás lábakra a legkényelmesebb cipőket állítatnak elő.

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Vidéki megrendeléseknél egy pár viselt kényelmes cipő felküldése elegendő.

100

Tisztelettel

Darvassy Károly,

cipész.

Horváth János

szücs-mester.

Üzlethelyiség: Nagyvárad, Olasz, Fő-utca, Orsolya-zárdával szemben.

Nyári megőrzés végett a bunda, városi kabát, lábzsákot és szóval mindenféle szőrme-árut, szőnyeget és függönyöket stb.

Lakás: **Nagy-Magyar-utca 332. szám** (saját ház).

Mély tisztelettel

Horváth János,

127

szücsmester.

Raktárhelyiség biztosítva van tűz ellen

12 ezer koronáig.

Beczky Lajos

Nagyvárad,

Szent László-tér

«A menyasszonyhoz.»

Napernyők-

és

blouzokból

óriási választék feltűnő olcsó árban.

Függönyök, ágyterítők, mosókalmék,

szövetek, harisnyák, nyakkendők.

Elismert legjobb minőségű

férfi- és női kész fehérneműkből

nagy választék, jó árak legolcsóbb árak mellett.

TELEPHON.

HERCZEGH GYULA

TELEPHON.

rövidáru és férfi-divat üzlete

Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség tudomására juttatni, miszerint a Kunz József és Társa urak üzletének egy részét:

a rövidáru és férfi divat-osztályt

átvettem s azt a legújabb, legjobb és legszebb árakkal ujjannan berendeztem és saját bejegyzett cégem alatt tovább vezetem.

Nagy választéku áruim közül a következőket emelem ki: **csipkék, szalagok, himzések, pamutok, bélésárak és szabó kellékek** és egyéb rövidáru cikkek. Nagy választék: **nyakkendőkben**, továbbá legyezők, illatszerek a legjobb minőségű és divatos **férfi ingek, gallérok és kézelők**, kézelő-gombok, nyakkendő-tűk és különféle férfi divatcikkek és női díszkellékek

Főtörökvésem leendő előzékeny, pontos kiszolgálás,

— j u t á n y o s s z a b o t t á r a k —

Kiváló tisztelettel

és jó árak által a n. é. közönség szives pártfogását kiérdemelni.

HERCZEGH GYULA.

ALKALMI VÉTEL.

Figyelem!

Flegman Ármin áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér, értesíti a n. é. közönséget, hogy tulhalmozott raktára miatt **színes selymeket, napernyőket és selyem blousokat** mélyen reduciált árban kiárusít. Mindenki saját érdeke e tényről meggyőződést szerezni. — Minden más raktáron levő cikkek nevezetesen gyönyörű francia batistok, a legújabb fekete és színes ruhakelmék, különlegességek batist-blousok és divatövekben, valamint női fehérenemű, vászon- és asztalneműek ösmert »szolid szabott árakban« kaphatók.

A szőlő peronoszporája ellen való védekezéshez legjobb anyag a
Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Leszállított ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban a kilogramm 60 fillér,
10 és 5 kilogrammos zsákokban a kgr. 64 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, a levéihez jobban tapad, mint a rézgálicz. a permetezőt sohasem dugítja.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia növényelettani állomása kísérletének fényes eredménye, számos magyar gazda bizonyítványa bárkinek díjtalanul megküldetik.

A bordói-por ezenkívül kitűnő eredménnyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcs-fák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfiótlak fertőtlenítésére. 145

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is.

A por kapható: Andrányi Károly és fiainál
Nagyvárad, Kiss Károlynál Nagyvárad, Pontelli Emilnél
B.-Püspöki.

STROHMAYER PÁL

áruháza,

Nagyvárad, Szt. László-tér 1., kishidfő.

A volt Kunz József és Társa czég helyiségében.
Bejárat a Gazdasági bank alatt, nem a sarkon.

Elsőrendű vászon és fehérenemű üzlet.

Valódi rumburgi vásznak gyári raktára.

Férfi és női fehérenemű vállalat.

Menyasszonyi kelengyék

200 koronától 10.000 koronáig.

Teljesen ujonnan berendezett nagy szőnyeg osztály.

Mindennemű futó és pamlag szőnyegek, ágy és asztal terítők, szövet és csipke függönyök stb. a legújabb divat szerint minden igénynek megfelelő minőségekben, a **legolcsóbb árak mellett.**

Paplan és matracz vállalat.

Szolid szabott árak, pontos kiszolgálás!

A KI AKAR

legújabb divatu női ruhaszöveteket, delain, karton, vászon, chiffon és mindennemű női divatáru cikket

olesón és jól vásárolni,

az látogassa meg az »Amerikai áruházat« FŐ-UTCZA, BAZÁR- (SZINHÁZI)-ÉPÜLET — minden vevő a ki 10 forintért (habár részletekben is) vásárol, egy

életnagyságú fénykép

nagyobbitást papir kerettel ellátva 1 forint 50 krajczárért kap.